

ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ

P8_TA(2019)0205

Положението с правата на човека в Гватемала

Резолюция на Европейския парламент от 14 март 2019 г. относно положението с правата на човека в Гватемала (2019/2618(RSP))

Европейският парламент,

- като взе предвид резолюцията си от 15 март 2007 г. относно Гватемала¹, резолюцията си от 11 декември 2012 г. относно проекта на решение на Съвета за сключване на Споразумение за асоцииране между Европейския съюз и неговите държави членки, от една страна, и Централна Америка, от друга страна², както и резолюцията си от 16 февруари 2017 г. относно Гватемала, по-специално положението на защитниците на правата на човека³,
- като взе предвид посещението на своята подкомисия по правата на човека в Мексико и Гватемала през февруари 2016 г. и нейния окончателен доклад във връзка с това,
- като взе предвид доклада на своята делегация за връзки с държавите от Централна Америка относно посещението на делегацията в Гватемала и Хондурас през периода 16—20 февруари 2015 г.,
- като взе предвид посещението на своята делегация за връзки с държавите от Централна Америка в Гватемала през периода 28 октомври — 1 ноември 2018 г.,
- като взе предвид своята резолюция от 25 октомври 2016 г. относно корпоративната отговорност при сериозни нарушения на правата на човека в трети държави⁴,
- като взе предвид многогодишната индикативна програма за периода 2014—2020 г. за Гватемала и своя ангажимент да допринася за решаването на конфликтите, за мир и сигурност,
- като взе предвид програмите на Европейския съюз за подкрепа за сектора на

¹ ОВ С 301 Е, 13.12.2007 г., стр. 257.

² ОВ С 434, 23.12.2015 г., стр. 181.

³ ОВ С 252, 18.7.2018 г., стр. 196.

⁴ ОВ С 215, 19.6.2018 г., стр. 125.

правосъдието в Гватемала, в частност SEJUST,

- като взе предвид насоките на ЕС относно защитниците на правата на човека и стратегическата рамка на ЕС относно правата на човека, с която се поема ангажимент към защитниците на правата на човека,
 - като взе предвид годишната програма за действие на ЕС за 2018 г. в подкрепа на Гватемала за устойчив и приобщаващ икономически растеж в граничната зона на Гватемала и в съседство и за подкрепа на удължаването на мандата на Международната комисия срещу безнаказаността в Гватемала (CICIG),
 - като взе предвид подписването на споразумение за консултации между Международната комисия срещу безнаказаността в Гватемала и Върховния съд на Гватемала през август 2017 г.,
 - като взе предвид изявлението на говорителя на Европейската служба за външна дейност (ЕСВД) от 2 септември 2018 г. относно решението на правителството на Гватемала да не подновява мандата на Международната комисия срещу безнаказаността в Гватемала,
 - като взе предвид съвместното писмо от председателя на работната група на ООН по случаите на принудително или недоброволно изчезване на хора и специалния докладчик на ООН относно утвърждаването на истината, справедливостта, обезщетенията и гаранциите за неизвършване на повторно нарушение от 6 април 2018 г.,
 - като взе предвид изявлението на върховния комисар на ООН по правата на човека, Мишел Башле, от 10 септември 2018 г. относно решението на правителството на Гватемала да не подновява мандата на Международната комисия срещу безнаказаността в Гватемала,
 - като взе предвид изявлението на върховния комисар на ООН по правата на човека, Мишел Башле, от 6 март 2019 г. относно гватемалския закон за неправителствените организации за развитие,
 - като взе предвид доклада на „Хюман Райтс Уоч“ за Гватемала,
 - като взе предвид Конституцията на Гватемала,
 - като взе предвид член 135, параграф 5 и член 123, параграф 4 от своя Правилник за дейността,
- А. като има предвид, че в значителна степен благодарение на сътрудничеството между службата на генералния прокурор на Гватемала и подкрепяната от ООН Международна комисия срещу безнаказаността в Гватемала, която беше създадена през 2007 г. с цел разследване на организираната престъпност и подсилване на местните усилия за укрепване на върховенството на закона, Гватемала продължи да постига известен напредък в преследването на случаи, отнасящи се до права на човека и корупция;
- Б. като има предвид, че броят на убийствата и нападенията срещу правозащитници, организации и общности, които работят в областта на икономическите,

социалните, културните и екологичните права, се е увеличил в Гватемала през последните години; като има предвид, че през 2018 г. общият брой на нападенията срещу защитниците на правата на човека и коренното население, по-специално нападенията срещу лицата с дейност в областта на поземлените и териториалните права, е бил 391, според доклад на групата за закрила на защитниците на правата на човека в Гватемала (UDEFEQUA), като това включва 147 случая на криминализиране и 26 убийства, което представлява 136% увеличение спрямо 2017 г.;

- В. като има предвид, че защитниците на правата на човека също са изправени пред заплахи, сплашване, заклеймяване и кампании за клевета от частни субекти и органите на Гватемала, както и пред съдебно преследване; като има предвид, че злоупотребите с наказателните производства срещу защитниците на правата на човека с цел възпрепятстване или санкциониране на тяхната работа продължава да буди тревога;
- Г. като има предвид, че броят на нападенията срещу журналисти също буди голямо безпокойство, като през 2017 г. са регистрирани 93 нападения, включително четири убийства; като има предвид, че поради продължаващата концентрация на собственост върху медиите в ръцете на няколко дружества, независимите медии и журналистите продължават да бъдат подлагани на атаки и заплахи;
- Д. като има предвид, че насилието срещу жени продължава да бъде сериозен проблем в Гватемала, което се доказва от факта, че случаите на насилствена смърт на жени са се увеличили с 8% до 662 случая; като има предвид, че на Международния ден на жените през 2017 г. след избухването на пожар в държавен дом за непълнолетни, 41 момичета загинаха, затворени след протест срещу злоупотреби от страна на надзиратели; като има предвид, че процентът на безнаказаност за престъпления в Гватемала е 97%;
- Е. като има предвид, че от 2007 г. насам Международната комисия срещу безнаказаността в Гватемала се бори с корупцията и безнаказаността, по покана на правителството на Гватемала и в тясно сътрудничество с националните институции в страната, за да идентифицира и подпомогне премахването на парадържавни институции, и допринася за укрепването на капацитета на съдебните институции и институциите за сигурност на държавата;
- Ж. като има предвид, че след четири удължавания на последователните двугодишни мандати на Международната комисия срещу безнаказаността в Гватемала, правителството на Гватемала поиска от генералния секретар на ООН отново да поднови мандата ѝ до септември 2019 г., като по този начин допълнително подсили управлението с помощта на разследванията на комисията и подкрепа за върховенството на закона в Гватемала и утвърждаване на неговите постижения във връзка със значителното намаляване на корупцията и оспорване на безнаказаността на недържавни дейности с връзки с държавата (CIACS);
- З. като има предвид, че през април 2018 г. Международната комисия срещу безнаказаността в Гватемала, правителството на Гватемала и министерството на прокуратурата представиха резултатите от нови разследвания на случаи на незаконно финансиране на управляващата партия FCN по време на предизборната ѝ кампания; като има предвид, че през юли 2018 г. върховният съд планира

разследване на дейността на президента Джими Моралес във връзка с незаконното финансиране на предизборната му кампания;

- И. като има предвид, че в края на август 2018 г. гватемалското правителство обяви отмяната на мандата на Международната комисия срещу безнаказаността в Гватемала от септември 2019 г.; като има предвид, че скоро след това правителството забрани също връщането в страната на директора на Международната комисия срещу безнаказаността в Гватемала Иван Веласкес и впоследствие отмени визите за 11 служители на комисията, които са разследвали случаи на корупция на високо равнище; като има предвид, че през януари 2019 г. правителството едностранно анулира споразумението с ООН относно Международната комисия срещу безнаказаността в Гватемала с незабавно действие и поиска комисията да напусне страната; като има предвид, че срещу Иван Веласкес също са повдигнати обвинения и че срещу него се водят кампании за оклеветяване;
- Й. като има предвид, че тези мерки бяха оспорени и отменени от Конституционния съд на Гватемала; като има предвид, че Конституционният съд след единодушно гласуване нареди правителството да позволи на Иван Веласкес да влезе в страната; като има предвид, че правителството не зачита това решение; като има предвид, че Конгресът подготви действия срещу Конституционния съд и членовете му, като резултатът от това е скандален конфликт с принципите на правовата държава;
- К. като има предвид, че законопроектът за реформа 5377 за изменение на Закона за националното помирение, който Конгресът прие на второто от три четения в началото на март 2019 г., ще удължи амнистията за всички престъпления, извършени от националните сили за сигурност и от лица, действащи от името на правителството, включително престъпления срещу човечеството, като например изтезания, насилствено изчезване и геноцид; като има предвид, че върховният комисар на ООН по правата на човека и Междумериканската комисия по правата на човека (IACHR) изразиха тревогите си във връзка с проектозакона и призоваха действащият закон да не бъде изменян;
- Л. като има предвид, че според Междумериканската комисия по правата на човека законопроектът за реформа 5377 не отговаря на международните ангажименти на Гватемала, предполагаемо е в нарушение на международното право и нарушава член 171, буква ж) от Конституцията на Гватемала, тъй като всички затворници, които са били признати за виновни за политически престъпления и престъпления срещу човечеството, извършени по време на въоръжения конфликт, и осъдени за тях, ще бъдат освободени в рамките на часове;
- М. като има предвид, че хората в Гватемала са подложени на изключително високо равнище на несигурност и като има предвид, че националната гражданска полиция е била сериозно отслабена през последните години; като има предвид, че съществуват твърдения за сплашване и заплахи срещу магистрати, съдии, прокурори и участници в съдебната система, които са сътрудничили на Международната комисия срещу безнаказаността в Гватемала;
- Н. като има предвид, че достъпът до правосъдие, условията в затворите, поведението на полицията и обвиненията в изтезания, въпроси, свързани с широко

разпространена корупция, тайни споразумения и безнаказаност, продължават да бъдат сериозно безпокойство;

- О. като има предвид, че омбудсманът за правата на човека в Гватемала, чийто бюджет беше орязан, министерството на прокуратурата и съдебната власт са предприели важни стъпки срещу безнаказаността и за признаване на правата на човека; като има предвид, че са налице ясни опити от страна на гватемалските органи да възпрепятстват борбата с корупцията, безнаказаността и върховенството на закона;
- П. като има предвид, че според групата за закрила на защитниците на правата на човека в Гватемала (UDEFEQUA) жертвите на нападения са били основно лидери на коренното население, защитаващи правата на земя и територия; като има предвид, че специалният докладчик на ООН изрази загриженост относно правата на коренното население, вследствие на жалби във връзка с водоелектрически, минни и агропромишлени проекти, чиито лицензи и операции са довели до нарушаване на правата на коренното население; като има предвид, че специалният докладчик на ООН също така заяви, че е тревожно, че мирните протести от страна на общностите се третират от държавата и третите страни като случаи на криминален конфликт, които засягат обществената безопасност; като има предвид, че Аура Лолита Чавес, местна защитничка на околната среда в Гватемала и финалист за наградата „Сахаров“ за 2017 г., напусна страната си след сериозни нападения, заплахи за убийство и клевета и е изложена на опасност от различни съдебни процеси, ако се върне там;
- Р. като има предвид, че на 9 октомври 2018 г. членовете на Мирната съпротива на микрорегиона Иксуисис, наред с други, са били атакувани от агенти за борба с безредиците на Националната цивилна полиция, като шестима от протестиращите са били ранени;
- С. като има предвид, че посланикът на Швеция в Гватемала беше обявен за персона нон грата (по-късно това решение беше отменено от Конституционния съд) въз основа на твърдения, че е подкрепял дейностите на комисията CICIG в страната;
- Т. като има предвид, че общите и президентските избори в Гватемала са насрочени за 16 юни и 11 август 2019 г.;
- У. като има предвид, че развитието и укрепването на демокрацията и принципите на правовата държава и зачитането на правата на човека и основните свободи трябва да представляват неразделна част от външните политики на ЕС, включително що се отнася до Споразумението за асоцииране, сключено между ЕС и страните от Централна Америка през 2012 г.; като има предвид, че това споразумение включва клауза за демокрация, която е съществен елемент от него; като има предвид, че Гватемала е третият по големина получател на двустранна помощ за развитие от ЕС в Централна Америка, възлизаща на 167 милиона евро за периода 2014—2020 г. и съсредоточена върху продоволствената сигурност, решаването на конфликти, мира, сигурността и конкурентоспособността;
- 1. изразява дълбокото си безпокойство, породено от нарастващия брой убийства и насилствени действия, както и от липсата на сигурност за всички граждани и по-конкретно за жените и защитниците на правата на човека; припомня важното

значение на една независима и ефективна съдебна система и необходимостта да се сложи край на безнаказаността; изразява съжалението си относно факта, че правителството на Гватемала продължава да нарушава принципите на правовата държава и разделението на властите; припомня, че принципите на разделението на властите и тези на правовата държава са в основата на либералните демокрации;

2. призовава органите на Гватемала да прекратят всички действия, насочени към сплашване на гватемалското гражданско общество, и по-специално на организациите за защита на правата на човека, да зачитат конституционния ред и да гарантират основните права на всички граждани на Гватемала; подчертава, че едно жизнено гражданското общество играе съществена роля за това държавата да се отличава с по-голяма отчетност, да реагира по-добре, да бъде по-приобщаваща и ефективна на всички равнища, а оттам — и по-легитимна; настоява всички институции, които защитават конституционната демокрация и правата на човека в Гватемала да бъдат подкрепяни и укрепвани; припомня, че гарантирането на независима съдебна система и зачитането на нейната независимост, както и гарантирането на безпристрастна правна система, са от съществено значение; подчертава, че те са от ключово значение за консолидирането на усилията за борба с корупцията и безнаказаността; счита, че твърденията за сплашване и заплахи срещу магистрати, съдии и прокурори следва да водят до незабавни действия за защита на съдебните институции на страната и техните представители; настоятелно призовава изпълнителните органи на Гватемала незабавно да обезпечат независимостта на съдебната власт и да гарантират свободата на печата и медиите;
3. изразява убеждението си, че комисията CICIG изигра жизненоважна роля в Гватемала и че нейната работа в борбата с безнаказаността и корупцията, както и за подготовката на следствията по делата, които предстои да се водят от гватемалските институции, е решаваща за отстояването на принципите на правовата държава; изразява дълбоката си загриженост във връзка с настоящото положение, пред което е изправена комисията CICIG в Гватемала, и призовава правителството на Гватемала да прекрати всички незаконни нападения срещу комисията и нейния национален и международен персонал;
4. в този контекст приветства решението за изпълнение на Комисията от септември 2018 г. за подпомагане на удължения мандат на CICIG с допълнителни 5 милиона евро по линията на Инструмента за сътрудничество за развитие (ИСП) за Годишната програма за действие на Гватемала; призовава Комисията спешно да разпредели допълнителните 5 милиона евро, както беше договорено, и да продължи всички одобрени програми с CICIG; отправя искане към Комисията да има готовност за продължаване на сътрудничеството и финансирането на CICIG след септември 2019 г. и активно подкрепя такова удължаване;
5. изразява убеждение, че предложеното изменение на Закона за националното помирение представлява значителна заплаха за принципите на правовата държава в Гватемала и би подкопало драстично значителния напредък, постигнат чрез работата на националните съдилища в борбата им срещу безнаказаността; споделя мнението на Върховния комисар на ООН, че амнистията за нарушителите на правата на човека, извършителите на престъпления срещу човечеството и извършителите на военни престъпления, предвидени в закона, ще доведе до още

по-голямо насилие в страната; отбелязва, че подобно действие може да включва ответни действия от страна на освободените затворници, което би могло да доведе до дестабилизация на обществото; поради това настоятелно призовава Конгреса на Гватемала да не приема законопроекта;

6. призовава за провеждането на независимо разследване под егидата на ООН, което следва да отразява окончателното въздействие на работата на CICIG върху съдебната система в Гватемала и нейния принос към политическата стабилност на държавата, както и резултата от споразумението, подписано между CICIG и Върховния избирателен съд;
7. изразява загриженост относно предложението Закон за неправителствените организации за развитие; изисква от Конгреса на Гватемала, в съответствие с техническото становище, предоставено от Службата на върховния комисар на ООН по правата на човека, да се въздържа от приемането на този закон, който, ако бъде приет, би могъл да ограничи свободата на изразяване на мнение и свободата на събранията на НПО, да ограничи достъпа им до финансиране и да стесни обхвата на определението за тях, като по този начин ограничи тяхното поле на работа и възпрепятства дейностите им, и би могъл да отвори възможности за произволна забрана; припомня на органите и на институциите на Гватемала за необходимостта от създаване и поддържане на безопасни и благоприятни условия за работата на НПО, така че да могат свободно да изразяват своите мнения и да провеждат дейностите си в полза на обществото като цяло;
8. изразява загриженост относно внесените жалби във връзка с липсата на свободни, предварителни и информирани консултации (Конвенция № 169 на МОТ); припомня препоръката на специалния докладчик на ООН за пълното зачитане на правата на коренното население в съответствие с международните стандарти, които включват правото на безплатни, предварителни и информирани консултации; припомня, че националните и международните корпорации са пряко обвързани от договори и други национални и международни правила относно правата на човека и екологичните права в рамките на своите вериги за създаване на стойност, както и че ако бъде установено, че дружествата са причинили или допринесли за вреди, те трябва да предвидят или да участват в ефективни процедури за правна защита за засегнатите лица и общности; отбелязва, че те включват реституция, компенсация, рехабилитация и гаранции за неизвършване на повторно нарушение; припомня, че правителствата имат задължението да защитават правата на човека и да изправят нарушителите пред правосъдието;
9. отново отправя искане за закрила на защитниците на правата на човека, по-специално на жените защитници на правата на човека; приветства и подкрепя действията, предприети досега от европейските посолства и делегацията на ЕС в Гватемала; изисква Европейският съюз да запази и, ако е необходимо, да засили проектите в подкрепа на работата на националните и международните организации в Гватемала;
10. настоява гватемалските органи да декларират и гарантират законната и физическа безопасност на финалистката за наградата „Сахаров“ Лолита Чавес, в случай че тя реши да се върне в родната си страна;
11. настоятелно призовава изборите в Гватемала да се провеждат по мирен и

прозрачен начин и да се гарантира сигурност за всички кандидати; подчертава, че Върховният избирателен съд трябва да действа независимо и без намеса от страна на държавни институции или участници; предлага изпращането от страна на ЕС на експертна мисия за наблюдение на изборите;

12. изразява съжаление относно факта, че след повече от 20 години гватемалските мирни споразумения все още не са приложени и дори съществува опасност да бъдат разтрогнати; решително насърчава всички национални и международни участници да направят всичко възможно, за да се ускори тяхното пълно прилагане; за тази цел призовава правителството на Гватемала да осигури демократичния и политическия контрол и професионализацията на националната цивилна полиция и на други институции, като например CONRED — националният координатор за овладяване на бедствията, с оглед предотвратяването на тяхното милитаризиране и на канализирането на хуманитарни средства в армията, тъй като това би било в разрез с мирните споразумения;
13. напомня на правителството на Гватемала, че Споразумението за асоцииране между ЕС и страните от Централна Америка включва клауза за правата на човека като съществен елемент, като нейното нарушаване е възможно да доведе до преустановяване на членството; призовава Европейския съюз и държавите членки да използват механизмите, предвидени в Споразумението за асоцииране и Споразумението за политически диалог и сътрудничество, за да насърчат настойчиво Гватемала да осъществи една амбициозна програма за правата на човека и борба срещу безнаказаността;
14. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, на Комисията, на заместник-председателя на Комисията/върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, на правителствата и парламентите на държавите членки, на президента, на правителството и на парламента на Република Гватемала, на Международната комисия срещу безнаказаността в Гватемала (CICIG), на Секретариата за икономическа интеграция на Централна Америка (SIECA), на Централноамериканския парламент и на съпредседателите на Евро-латиноамериканската парламентарна асамблея.